



Leszek Ploch: W KRĘGU CHORÓB RZADKICH. DOMINACJA ZAISTNIENIA. Wydawnictwo Difin, Warszawa 2021, ss. 366.

Pedagogika specjalna kładzie wyraźny akcent na pomaganiu, jednak taka perspektywa, chociaż pozwala nam dostrzegać potrzeby drugiego człowieka, jednocześnie często doprowadza do niedoceniań jego potencjału – niedostrzegania zasobów, marzeń czy po prostu indywidualnego *Ja*. Ploch, pisząc o dominacji zaistnienia, podkreśla, że głównym postulatem tej idei jest wolna osoba, która ma prawo do posiadania własnych pragnień i ich swobodnej realizacji, tym samym zdobywania nowych doświadczeń, kształtowania nowych potencjałów.

Polecana naszym czytelnikom pozycja stanowi ponieważ kontynuację rozważań autora nad potencjałem tkwiącym w osobach z chorobą rzadką. Recenzja pierwszej publikacji – *Wybrane schorzenia rzadkie – kontekst terapeutyczny* – była zamieszczona na łamach *Szkoły Specjalnej* (2020, nr 5, s. 395–398). Publikacja *W kręgu chorób rzadkich. Dominacja zaistnienia* zawiera opis 20 nowych przypadków osób ze zdiagnozowaną chorobą rzadką. Tym razem autor, poza przybliżeniem czytelnikowi specyfiki każdej choroby, skoncentrował się na opisanu indywidualnych aktywności podejmowanych przez osoby chore, co potraktował jako remedium dominacji zaistnienia w najbliższym środowisku.

Publikacja podzielona jest na dwie części. W pierwszej (głównej) autor przedstawił życie poszczególnych osób z chorobą rzadką (np. chorobą Battena, DeVivo, cystynozą czy zespołem Dravet). W drugiej części opisał metodologię prowadzonych badań. Dzięki takiej konstrukcji książka jest skierowana do szerokiego grona odbiorców – przede wszystkim do osób z chorobami rzadkimi, ich rodzin i opiekunów, ale także specjalistów, takich jak pedagodzy, nauczyciele, terapeuci zajęciowi, psychologowie, personel medyczny czy pracownicy socjalni.

Ploch pisze o chorobie czy niepełnosprawności w sposób pozbawiony przesadnego patosu, dlatego jego publikacja pozwala czytelnikowi oswoić emocje związane z doświadczaniem choroby własnej bądź z kontaktem z osobą chorą. To stanowi o jej wartości.

Milena Miałkowska-Kozaryna
<https://orcid.org/0000-0002-7829-4876>
mmialkowska@aps.edu.pl
Akademia Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej

Cena 10,00 zł (VAT 8%)
Indeks 376841

3 MAJ
CZERWIEC
2021

SZKOŁA SPECIALNA

ISTNIEJE OD 1924 ROKU

CZASOPISMO POŚWIĘCONE PEDAGOGICE SPECJALNEJ
PL ISSN 0137-818 X

W NUMERZE M.IN.:

- Tożsamość społeczno-kulturowa a akceptacja siebie jako osoby z głuchotą prelingwalną, użytkownika implantu ślimakowego – badanie wstępne
- Dymensje w synergii działań twórczych uczniów z niepełnosprawnością intelektualną
- The challenges of modern education – students with Asperger Syndrome (autism spectrum disorder) in the classroom

ISSN 0137-818X



9 770137 818007



Christopher Lynch: LĘK U DZIECI ZE SPEKTRUM AUTYZMU. PRAKTYCZNE PORADY DLA RODZICÓW. Wydawnictwo UJ, Kraków 2021, ss. 224.

Każdy z nas odczuwa lęki, jest to częściowo emocja adaptacyjna, która rozwinęła się na drodze ewolucji. Na lęk reaguje zarówno nasze ciało, jak i umysł, a długotrwałe działanie lęku jest mocno degradujące dla naszej psychiki i organizmu. Dzieci w spektrum autyzmu są szczególnie podatne na odczuwanie różnego rodzaju lęków. Często to lęki właśnie w znacznie większym stopniu niż sam autyzm obniżają komfort ich życia.

Christopher Lynch udowadnia, że lęk nie jest bezpodstawny, a ma swoje bardzo konkretne źródła. Zadaniem rodziców i nauczycieli jest podjęcie detektywistycznych poszukiwań w celu ich odnalezienia. Autor wyposaża czytelników w odpowiednie do tego narzędzia i wiedzę.

Czym różni się lęk od strachu? Strach jest pierwotną emocją, adaptacyjną i motywacyjną, bardzo ważną i potrzebną dla naszego bezpieczeństwa. Dotyczy zawsze konkretnego i realnego zagrożenia z zewnątrz. Jest swojego rodzaju ostrzeżeniem. Lęk natomiast jest stanem emocjonalnym opartym na wewnętrznym procesie przeżywania sytuacji potencjalnie nam zagrażającej lub przewidywania mającego dopiero nadejść zagrożenia. W obu przypadkach nasz organizm reaguje stresem. Odpowiada za to autonomiczny układ nerwowy, a konkretnie dwa jego podsystemy: współczulny układ nerwowy, który mobilizuje nasze ciało do działania, walcz albo uciekaj, oraz przywspółczulny układ nerwowy, który przywraca nasz organizm do normalnego rytmu.

Autor publikacji podpowiada, jak radzić sobie w sytuacjach stresowych i lękowych oraz jak wykształcić w dzieciach umiejętność samodzielnej regulacji. Prezentuje techniki wspierające ciało, jak oddech przeponowy czy relaksacja mięśni, oraz wspierające umysł, jak medytacja czy wizualizacja. Przede wszystkim jednak daje wskazówki, jak prawidłowo rozpoznać objawy lęku, nawet u dzieci z mocno ograniczoną komunikacją. Typuje pięciu głównych podejrzanych odpowiedzialnych za poczucie lęku u dzieci ze spektrum autyzmu: sztywność zachowania, wrażliwość sensoryczną, wyzwania społeczne, bariery komunikacyjne, frustracje wykonywanym zadaniem. Bardzo szczegółowo tłumaczy, na czym polegają te trudności i w jaki sposób mogą wywoływać u dzieci lęk. I jest to kolejny powód, dla którego warto sięgnąć po tę książkę. Główne deficyty występujące w autyzmie są zobrazowane i opisane przystępnym językiem, a przede wszystkim wyszczególnione i usystematyzowane.

Lynch nie tylko przedstawia gotowe strategie radzenia sobie w trudnych sytuacjach, lecz także uczy ich przewidywania i niwelowania zaistniałych już skutków, zarówno w warunkach domowych, jak i szkolnych. Uczula również, żeby w pracy z dzieckiem nie koncentrować się jedynie na jego deficytach, ale przede wszystkim wspierać dziecko, wykorzystując do tego jego mocne strony. Książka Lyncha uświadamia, że lęk jest wszechobecny, może dotyczyć wszystkich aspektów życia. I choć potrafi całkowicie zdominować nasze emocje, to niestety często ani my, ani tym bardziej dzieci będące pod naszą opieką, nie potrafimy właściwie go zidentyfikować i nazwać.

Olga Kulig

autorka bloga Spektrum Literatury

<https://www.facebook.com/groups/433558477910516>

INFORMACJE DLA AUTORÓW

1. Tekst nie powinien przekraczać 12 stron maszynopisu formatu A4 z uwzględnieniem następujących parametrów: margines 3,5 cm z lewej strony, czcionka Times New Roman 12, interwał 1,5, na stronie 30 wierszy po 60 znaków, tj. 1800 znaków ze spacjami.
2. Teksty należy składać przez panel redakcyjny „Szkoły Specjalnej” – e-szkolaspecjalna.pl zakładka **Złóż manuskrypt** w wersji pełnej oraz w wersji do recenzji. W tej ostatniej należy usunąć z nagłówka swoje nazwisko i afiliację, z publikacji odwołania do badań własnych (można maskować dane pozwalające zidentyfikować Autora używając symboli XY), z bibliografii pozycje własnego autorstwa.
3. Wraz z manuskrytem należy złożyć (jako załączony plik) skan wypełnionego i podpisanego „Oświadczenia o oryginalności publikacji, przeniesieniu praw autorskich i finansowaniu” (formularz do pobrania ze strony www.szkolaspecjalna.aps.edu.pl/dla-autorow/oswiadczenie-autora).
4. Tabele, wykresy, ilustracje opatrzone numerami i tytułami oraz adnotacją, w jakim programie (innym niż Word) zostały wykonane i do którego miejsca w tekście się odnoszą, powinny być umieszczone w oddzielnych plikach.
5. Do artykułu naukowego należy dołączyć streszczenia (250–300 wyrazów), odzwierciedlające strukturę artykułu (wstęp, metodę, wyniki, wnioski), oraz słowa kluczowe (3–5) w języku polskim i języku angielskim.
6. Przypisy bibliograficzne oraz bibliografia powinny być sporządzone zgodnie ze standardem APA (6th Edition). Szczegółowe informacje na stronach internetowych: www.szkolaspecjalna.aps.edu.pl; e-szkolaspecjalna.pl.
7. Redakcja nie zwraca nadesłanych materiałów i zastrzega sobie prawo do dokonywania zmian w tekście artykułu, bez ingerencji w treść merytoryczną.
8. Teksty niespełniające wymagań Redakcji nie będą kierowane do recenzji.
9. Prawa do nadesłanych i opublikowanych tekstów przechodzą na Wydawcę zgodnie z podpisanym przez Autorów „Oświadczeniem ...”.
10. W przypadku wykorzystania we własnej pracy obcych utworów Autorzy są zobowiązani załączyć do przekazanych materiałów zgodę – w wersji elektronicznej – na przedruk lub adaptację danego utworu albo jego fragmentu (tabel, rycin, cytatów przekraczających 400 słów itp.) od osób i/lub instytucji posiadających stosowne prawa do przedruku.
11. Autorzy zobowiązani są do starannego i rzetelnego podawania źródeł pod ilustracjami, schematami, tabelami, wykresami itp.
12. Wszelkie wykryte przejawy nierzetelności naukowej (*ghostwriting* – brak ujawnienia wkładu innych osób w powstawanie publikacji, *ghost authorship*, gdy udział autora w powstaniu publikacji jest znikomy lub nie miał miejsca, a pomimo to jest autorem/współautorem publikacji) będą dokumentowane i nagłaśniane.
13. Teksty recenzowane są poufnie i anonimowo („podwójna ślepa recenzja”) przez dwóch zewnętrznych ekspertów niepozostających w konflikcie interesów z autorem/autorami manuskryptu zgodnie z „Dobrymi praktykami w procedurach recenzyjnych w nauce” (2011) opracowanymi przez MNiSW.
14. Procedura recenzowania oraz etapy obiegu pracy zgłoszonej do opublikowania znajdują się na stronach: www.szkolaspecjalna.aps.edu.pl; e-szkolaspecjalna.pl.
15. Lista recenzentów publikowana jest w czasopiśmie raz w roku w numerze piątym.
16. Autorzy otrzymują autorski egzemplarz numeru czasopisma.

Prenumeratę czasopisma można zamówić u jednego z kolporterów

GARMOND PRESS

Zamówienia bezpośrednio na stronie www.garmondpress.pl/prenumerata.

KOLPORTER

Zamówienia bezpośrednio na stronie prenumerata.kolporter.com.pl. Infolinia **+48 41 367 88 88** (pon. – piątek, godz. 8–16).

RUCH S.A.

Zamówienia bezpośrednio na stronie prenumerata.ruch.com.pl/prenumerata. Infolinia **801 800 803** (telefony stacjonarne), **22 693 70 00** (telefony komórkowe) w dni robocze, godz. 7–16.